

Predno torej prične učitelj razdeljevati vrt, naj natančno preudari, katere stroke kmetijstva bode uvedel na svojem vrtu, zlasti naj se ozira na krajevne in podnebne razmere ter na sredstva, ki so mu na razpolaganje. Bolje je vrt preprosto urediti, pa umno obdelovati, nego pa mnogo hoteti, a ničesar ne zvršiti.

Razne reči.

* **Prekle**, po katerih se ovija fižol, navadno so neomajane. Prvo leto se dobro drži lubad lesa, drugo leto se pa prične lupiti, in po razpokah in režah se ugnezdi mrčes ter leže jajčka po njih. Le preišči tako preklo, in videl bodeš, koliko se ti je zaredilo pod lubadjo škodljivcev, ki ti bodo pozneje delali škodo na vrtu. Tedaj omaji vse take palice.

* **Kako drevje obvarovati zajcev**. Zopet je prišla zima in ž njo nevarnost katera preti sadnemu drevju po zajcih, zato v novič opozarjamo naše sadjarje, naj varujejo drevje svoje teh škodljivcev. Neki Schreitter piše v listu „Fundgrube“ to le: Nekateri sadjarji namazejo drevje z ilovico, drugi z ugašenim apnom. Prvo ni nič vredno, ker prvi dež odpere mažo, drugo je pa boljše. Drugi zopet obvežejo drevje s slamo. Škoda slame, časa in dela. Če pade debel sneg, ki dobi vsled mraza skorjo, tedaj drži zajca, kateri ogloda nad slamo lubad in tako uniči drevo. Ako je pa lubad mladega drevesa razpokana, tedaj vlaga mrčes v te razpoke svoja jajca, in slama varuje mraza zalego, katera ob prvem spomladanskem solnci izleze in obgloje vse popje. To sem izkušal mnogo let kot kmetovalec, prijatelj narave in kot lovec. Moj sadovnjak ima več nego 900 dreves, in vsako leto nadomeščam staro z mladim drevjem, katero so mi prejšnje čase vedno poškodavali zajci. Sedaj mi pa rabi proti zajcem to le ceno in zanesljivo sredstvo: Vzamem navadne ilovice, svežega kravjaka in poldrugi del ugašenega apna. Vse to pomešam v kaki posodi z gnojnico vred dobro skupaj in naredim toliko redko zmes, da se da rada mazati s čopičem. Predno mažem s to zmesjo, dodenem ji nekaj govejega žolca. Ta pripomoček mi rabi uže 22 let izvrstno, kajti po deblih mi zatira mah, uničuje mrčesjo zalego po njih in varuje drevje zajcev, zato ga pa tudi prav zelo priporočam vsem sadjarjem.

* **Pridelovanje posebno velikih buč**. V Kaliforniji ravnajo tako le, če hočejo posebno velike buče pridelovati: Izkopljejo čveterooglato luknjo, 70 % široko in dolgo ter 35 % globoko. To luknjo napolne do polovice s človeškim gnojem, nanj pa natresejo 6 % na debelo dobre gozdne zemlje. V to zemljo vtaknejo vzkališčo bučno peško. Dobro je dve ali tri peške vsaditi ter pozneje slabejše rastline izruvat. Kakor hitro rastlina nastavi sad, puste le en poganjek z najlepšo bučo, drugo pa porujejo in potrgajo. Ostali buči pa podlože

desko, da zaprečijo gnilobo. Ako se pozneje zopet narede stranski poganjki, potrgajo tudi nje. Na ta način se daje pridelati velikanske buče, ki so neverjetno težke.

* **Kako vkuhanu sadje v steklenicah zamašiti**. Vsaka gospodinja, ki si napravlja vkuhanega sadja za zimo, ve, koliko sitno je zamaševati steklenice, napolnjene s sadjem. Dosedaj navadno zamaševanje z mehrijem, pergamentnim papirjem itd. ni le zamudno in sitno, ampak tudi slabo, ker ostane v steklenici vendar manj ali več zraka, ki je vzrok, da se kvari sadje. Po novem načinu se pa sadje uže poprej primerno skuha v skupni posodi ter se potem uže kuhano dene v steklenice ali se pa kuha v odprtih steklenicah. Bodi si prvo ali drugo vsaka steklenica mora biti po dokončanem kuhanju do pol centimetra pod robom napolnjena. Nato se vzame navadna, čisto bela smola ali pa kolofonija, katera se je raztopila pri ognji, ter se z njo steklenica zalije do roba. Smola se strdi ter naredi zamah, kateri vkuhanu sadje popolnoma zavaruje zraku. Kadar hočemo sadje rabiti, vzamemo v vroči vodi namočeno cunjo ter ovijemo ž njo steklenico okoli smole za malo časa, in kmalu se odleči smoleni zapah od steklenice. — Sadje se ne navzame prav nič smolnega duha ter se leta in leta obdrži.

Podučne stvari.

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

(Dalje.)

91.

Težave prvega poljedelstva. De Candolle in Darwin.

Kar se zná o starosti poljedelstva, narisali smo v poprejnem članku z zelo splošnimi črtami. Videli smo, da je poljedelstvo mnogo starejše od same povesti človeške, in da je še le ž njega pognal ves ostali napredek. No s tem še nismo se dotaknili vseh onih zanimivih vprašanj, katera bi nam imela razjasniti sam začetek poljedelstva. Kako je človek do tega prišel, da žitarice vzgaja? Kje jih je našel? Kje je prva domovina pojedinim žitaricam? Vrlo so to zanimiva vprašanja, pa če tudi ne moremo še danes na vsako vprašanje jasno odgovoriti, vendar ne smemo molčé mimo iti. Uže ono, kar se je do danes odkrilo, služi človeškemu umu na čast, in ves ta uspeh nam jamči, da hočemo kedaj tudi v tem na čistem biti.

Ako narod tudi ob lovu živi, vendar se pogosto dogaja, da ljudje včasih posežejo po plodovih v gozdu, po semenju in korenju na livadi. Ako ti proizvodi tudi niso vselej sami na sebi tečni in redilni, vendar človeka dosti potov potreba prisili, da po njih seže. No od tega